

Undervisningsmaterialer om kulturmøde

Chanukkah i familiens skød

Leia Furmansky – familie med østjødisk baggrund

Da jeg for første gang skulle fejre chanukkah i mit eget hjem, manglede jeg en chanukkahstage. Jeg bad derfor min mor, om jeg måtte låne hendes. Hun havde to, og jeg ville blot låne den lille, som min oldefar havde medbragt fra Polen. Den har jeg så "lånt" i ca. 20 år.

I sidste halvdel af 1960'erne forærede min mor mig så en stor stage, som hun havde købt af overboen i deres to-familiers villa. Min mor havde set, at overboen i julemåneden havde den pyntet med gran og i øvrigt med shammes'en (det ekstra lys til at tænde de andre med, red.) ind mod væggen. Det var mere end min mor kunne bære, så hun bad om lov til at købe den til mig. Det fik hun lov til – til en voksen pris, vil jeg mene, idet hun betalte 400 kr. for den. På den tid var vi lige flyttet til Høje Gladsaxe, og prisen på denne stage udgjorde to tredjedele af en måneds husleje. Godt nok var huslejen dyr, - (den udløste sammen med byggeriet

i Albertslund at man indførte boligsikring) – men det var alligevel en dyr stage.

Da min datter blev gift, undrede hun sig over, at de ikke havde fået en chanukkahstage i bryllupsgave, så da hun skulle holde chanukkah for første gang i eget hjem, bad hun om at låne min, så nu har hun "lånt" den gamle stage. - Den er i princippet stadig kun til låns.

I vores familie er vi ikke ortodokse, men holder alligevel i et vist omfang nogle af de jødiske hellig- og festdage, og chanukkah vil vi ikke undvære. Vi er nok en del influeret af det omkringværende samfunds juleforberedelser, for da vores datter var lille, kunne vi godt finde på at give hende en lille gave hver af chanukkahs 8 dage. Så selv om hun godt vidste, at vi ikke holdt jul og også til dels kunne forklare sine legekammerater, at hun måske havde fået sine gaver alligevel og i

mange tilfælde før jul, havde vi ikke problemer med kalendergaver.

Vi samledes gerne hos os, mens min mand levede, og den tradition har vi holdt ved lige siden, også efter at jeg blev alene for 14 år siden. Vi får ekstra god mad, latkes (kartoffelpandekager, red.), tænder lys og pakker gaver ud. I mange år har det været et af børnebørnene, der har tændt stagen, hvilket de har gjort efterhånden som de har lært om chanukkah og dets ritualer i børnehaven og senere i skolen. Vi spiller ikke dreidl, for det er aldrig rigtig gået op for os, hvordan dette spil spilles, men mad og drikke nyder vi meget. En lille ting, der efterhånden har vundet indpas i Danmark er sufganiot, Berlinerpfankuchen, som vi ikke er så glade for i familien, så hos mig får vi foruden latkes også æbleskiver. Endnu et lille tegn på julens indflydelse her.

Som et morsomt apropos kan jeg fortælle at en af mine niecer i Israel har et lille hjemmebageri, og hun har i israelsk TV vist, hvordan man bager æbleskiver, som de så også bruger i min søsters familie, og det har spredt sig til svigerfamilierne også. Min søster står så for æbleskiverne, fordi man ikke kan få æbleskivepander i Israel – endnu.